

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ОКтябрьСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН**

**ОКтябрь
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
ЗЕЛЕНОДОЛ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ**

КАРАР

«29» октябрь 2025 ел

№ 121

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл жирлегендә мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турында нигезләмәне расларга

Мемориаль такталарны проектлауны, әзерләүне һәм урнаштыруны тәртипкә китерү, тарихтагы күренекле вакыйгаларны, шулай ук Бөек эшчәнлек өлкәсендә казанышлары булган шәхесләрне мәңгеләштерү турында карарлар кабул итү өчен критерийлар билгеләү максатларында «Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе Октябрь авыл жирлегендә жирлекләрен урнаштыру тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2002 елның 1 апрелендәге 163 номерлы карары белән республикада мемориаль такталар урнаштыру Татарстан", Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл жирлегендә башкарма комитеты

КАРАР КЫЛДЫ:

1. Мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турында нигезләмәне расларга Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл жирлегендә (1 нче кушымта).

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында урнаштырырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук түбәндәге адреслар буенча мәгълүмат стендларында: Татарстан Республикасы, Яшел Үзән муниципаль районы, Октябрь Бистәсе, Беренче Май ур., 2нче йорт, Татарстан Республикасы, Яшел Үзән муниципаль районы, Октябрь Бистәсе, Беренче Май ур., 5нче йорт.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Октябрь авыл жирлегендә башлыгы

М.В. Евдокимова

Мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турында нигезләмә
Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл
жирлегендә

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Мемориаль такта - фәнне һәм техниканы, мәдәниятне, сәнгатьне һәм мәгърифәтне үстерүгә, гражданның сәламәтлеген, гомерен һәм хокукларын саклауга, сугышчан батырлыклары һәм Ватан алдындагы башка казанышлары өчен зур өлеш керткән күренекле шәхесләр истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән тарих ядкәре булмаган (сәнгать әһәмиятенә ия булган һәм монументаль сәнгать объектларына караган) истәлекле билгедән гыйбарәт булган монументаль сәнгать формаларының берсе. һәм Октябрь авыл жирлеге, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тормышындагы истәлекле тарихи вакыйгаларны һәм даталарны. Биналарда, корылмаларда яисә биналарда урнаштырыла торган һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән вакыйгаларны һәм даталарны мәңгеләштерүгә бәйле булмаган теләсә нинди башка мәгълүмат билгеләре (такталар) мемориаль булмый.

1.2. Мемориаль такталар биналарның, корылмаларның фасадларына, кайвакыт биналарның интерьерларына һәм истәлекле урыннарда куела, анда мөһим тарихи вакыйгалар булган, күренекле шәхесләр яшәгән яки эшләгән, шулай ук урамнарда күренекле гражданны яки тарихи вакыйгалар хөрмәтенә исемнәр бирелгән очракларда.

1.3. Бинага, корылмага мемориаль такта бинаны, корылманы милек, хужалык алып бару яки оператив идарә хокукына ия булган юридик яки физик зат ризалыгы белән куелырга мөмкин.

1.4. Мемориаль такталарның тексты Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә-татар һәм рус телләрендә язылырга тиеш.

1.5. Мемориаль такта кую белән Россия Федерациясе гражданны һәм башка дәүләтләр гражданны истәлегә мәңгеләштерелергә мөмкин.

1.6. Мемориаль такталар кую Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният идарәсе тапшырган материалларны карау йомгаклары буенча кабул ителгән Зеленодольск муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге башкарма комитеты карары һәм Октябрь авыл жирлегендә мемориаль такталар кую комиссиясе карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.7. Мемориаль такталарны проектлау, ясау һәм урнаштыру эшләренең заказчысы - үтенеч белән мөрәҗәгать итүче оешмалар, муниципаль заказ биргән очракта-Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл жирлеге башкарма комитеты.

1.8. Зеленодольск муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Башкарма комитетының мемориаль такта урнаштыру турындагы карары Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Зеленодольск муниципаль районының массакүләм мәгълүмат чараларында һәм мәгълүмат сайтында урнаштырыла (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) Интернет челтәрендә.

II. Гражданны истәлеген яисә вакыйгаларны мәңгеләштерү өчен нигезләр

2.1. Мемориаль такта урнаштыру турында Карар кабул итү өчен нигезләр булып:

– Октябрь авыл җирлеге, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тарихында вакыйганың әһәмияте;

- дөүләт, иҗтимагый, сәяси, хәрби, җитештерү эшчәнлегендә, фәндә, техникада, әдәбиятта, сәнгатьтә, мәдәнияттә, спортта танылган казанышларның булуы, шулай ук Шәхеснең Октябрь авыл җирлегенә, Татарстан Республикасына һәм Россия Федерациясенә файда китергән билгеле бер эшчәнлек өлкәсенә әерым өлеш кертүе һәм Октябрь авыл җирлеге халкы тарафыннан бу казанышларны киң тану шарты белән.

2.2. Гражданнар хөрмәтенә мемориаль такта куелырга мөмкин:

- эшчәнлекнең төрле тармакларын үстерүгә зур өлеш керткән һәм дөүләт бүләкләре булган;

- поселокның Октябрь авыл җирлеге, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе хақына героик яки башка күренекле гамәлләр кылган.

III. Мемориаль такта кую кагыйдәләре

3.1. Вакыйганың яисә исемен мәңгеләштерергә тәкъдим ителгән затның тарихи яки мәдәни әһәмиятен объектив бәяләү максатларында мемориаль такта кимендә аша куелырга мөмкин:

Исеме мәңгеләштерелә торган зат вафат булганнан соң-1 ел;

- Ул истәлегенә куелган вакыйгадан соң 5 ел.

3.2. Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройларына, Дан орденының тулы кавалерларына мемориаль такталар алар үлгәннән соң соңгы елларда яшәгән йортка яки пенсиягә (отставкага) чыкканчы эшләгән яки хезмәт иткән оешма бинасына куела.

IV. Мемориаль тактаның тышкы күренешенә таләпләр

4.1. Мемориаль такталар чыдам материаллардан (мәрмәр, гранит, чуен, бронза һәм башка металллардан) гына ясала.

4.2. Мемориаль тактаның тексты кыска формада бәян ителергә һәм мемориаль такта аңа багышланган затның казанышлары, вакыйгалары, казанышлары яки тормыш (эшчәнлек) чоры турында мәгълүматлар булырга тиеш.

4.3. Мемориаль такта текстында ул билгеләнгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта) күрсәтелергә тиеш.

4.4. Мемориаль такталар композициясенә, тексттан тыш, портрет сурәтләре, декоратив элементлар да кертелергә мөмкин.

V. Мемориаль такта урнаштыру турында үтенечнамәне рәсмиләштерү тәртибе

– 5.1. Мемориаль такта урнаштыру инициаторлары (алга таба - инициатор) дөүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, милек рәвешләренә карамастан оешмалар, шулай ук кимендә 10 кешедән торган гражданнар төркемнәре була ала.

– 5.2. Мемориаль такта урнаштыру өчен инициатор Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл җирлеге башкарма комитетына түбәндәге документларны тапшыра:

- мемориаль такта урнаштыру кирәклеген җентекләп дәлиллегән гариза (үтенеч);

- официал рәсми документлар нигезендә тулы биографик яки тарихи белешмә;

- исем мәңгеләштерелгән затның вакыйганың дәрәслеген яки казанышларын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәләре;

- тел, әдәбият һәм сәнгать институты белгечләре тарафыннан расланган

тиешле телләрде мемориаль такта тексты проекты. Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Г. Ибраһимов;

- Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитетының баш архитекторы белән килештерелгән мемориаль такта эскизы;

- мемориаль такта урнаштыру урыны турында белешмәләр (мемориаль такта урнаштырылачак урынны күрсәтеп, бинаның, бинадагы интерьерның фотосурәтләре);

- истәлеге мәңгеләштерелә торган затның әлеге бинада яшәү чорын күрсәтеп, тиешле торак-эксплуатация предприятиеләреннән документлар;

- йорт (бина) кулланучысының яки милекчесенең мемориаль такта урнаштыруга ризалыгы;

- мемориаль тактаны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру чыгымнарының гомуми сметасы һәм аны финанслау чыганаclarы турында белешмәләр;

- мемориаль тактаны проектлау, эзерләү, урнаштыру һәм аны тантаналы ачуны тәмин итү чаралары өчен түләү турында йөкләмә белән инициаторның гарантияле хаты;

- Яшел Үзән муниципаль районының Октябрь авыл җирлеге башлыгы белән килештерү.

5.3. Әлеге нигезләмәнең 5.2 пункты нигезендә инициатор тарафыннан тапшырылган документлар Октябрь авыл җирлегендә мемориаль такталар урнаштыру комиссиясе (алга таба - Комиссия) тарафыннан карала.

5.4. Комиссия турындагы нигезләмә һәм аның составы Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Комиссия составына Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл җирлеге поселогы башкарма комитеты, Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл җирлеге Советы депутат корпусы, иҗат һәм иҗтимагый оешмалар вәкилләре керә. Кирәк булган очракта Комиссия үз эшенә төрле оешма һәм ведомстволарның белгечләрен җәлеп итәргә мөмкин.

5.5. Комиссия керткән документларны карый һәм документлар керткән көннән алып бер ай эчендә мемориаль такта урнаштыру мөмкинлеге турында Карар кабул итә.

5.6. Комиссия мемориаль такта урнаштыру турында уңай карар кабул иткән очракта, мондый карар кабул ителгән көннән алып бер ай эчендә Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл җирлеге башкарма комитетына тиешле карар проектын тапшыра.

- Проектка кушымта итеп бирелә:

- Комиссия беркетмәсе яисә комиссия утырышы беркетмәсеннән өземтә; общие сведения об увековечиваемом событии или лице;

- мемориаль такта урнаштыру урыны турында мәгълүмат;

мемориаль тактаны проектлау, ясау һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганаclarы турында белешмәләр.

Комиссия тискәре карар кабул иткән очракта, инициаторга бу хакта карар кабул ителгән көннән алып 15 көн эчендә хәбәр ителә.

VI. Мемориаль такталарны билгеләү, тоту һәм исәпкә алу тәртибе

6.1. Мемориаль такталарның күләме һәм урнаштыру урыны комиссия утырышында карала һәм килештерелә. Мемориаль такта урнаштыру биналар, корылмалар һәм инженерлык чөлтәрләре конструкцияләренә зыян китермәскә тиеш.

6.2. Зеленодольск муниципаль районы Октябрь авыл җирлеге поселогы Башкарма комитетының мемориаль такта урнаштыру турындагы карары кабул ителгәннән соң, инициатор аны эзерләү һәм урнаштыру чараларын башкара.

6.3. Кирәк булган очракта (бинаның, корылманың фасады канәгатьләнерлек булмаган очракта) инициатор мемориаль тактаны ачу тантанасын үткәргәнче

бинаның, корылманың фасады ремонтлана.

6.4. Торак һәм торак булмаган йортларда (күпфатирлы торак йортлардан тыш) урнаштырылган мемориаль такталар инициатор тарафыннан бинаның милекчесе (кулланучысы) балансына тапшырыла яисә аларны урнаштырган оешма балансына кабул ителә.

Күпфатирлы торак йортлар биналарына куелган мемориаль такталар инициаторлар тарафыннан Зеленодольск муниципаль районы Октябрь авыл җирлегә поселогы башкарма комитеты балансына тапшырыла яки аларны билгеләгән оешма балансына кабул ителәләр, алар аларның сакланышы һәм агымдагы эчтөлөгә буенча чаралар күрәчәкләр.

6.5. Мемориаль такталарны исәпкә алу һәм аларның торышын контрольдә тоту Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл җирлегә башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

6.6. Мемориаль тактаны алу турындагы карар (аны реставрацияләү таләп ителгән яки такта куелган бинада ремонт-реставрация эшләре башкарылган очраклардан тыш) Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

VII. Мемориаль такталарны проектлау, өзерләү һәм урнаштыру чыгымнарын финанслау

7.1. Мемориаль такталарны проектлау, ясау һәм урнаштыру чыгымнарын үтенеч белән чыккан як күтәрә.

7.2. Мемориаль такталар ясауга муниципаль заказ Зеленодольск муниципаль районының Октябрь авыл җирлегә башкарма комитеты тарафыннан монументаль сәнгать өлкәсендә зур иҗтимагый әһәмияткә ия иҗади проектларның югары сәнгати дәрәжәсен тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла һәм тулысынча инициатор тарафыннан финанслана.

VIII. Мемориаль такталарны саклау һәм куллану кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

8.1. Мемориаль такталарның сакланышын тәэмин итү кагыйдәләрен үтәмәүдә гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы булалар.

8.2. Билгеләнгән мемориаль тактага зыян китергән затлар аны элекке хәлендә торгызырга, ә бу мөмкин булмаса - зыянны гамәлдәге законнар нигезендә капларга тиеш.